

OBČASNÍK

JAMU

JANÁČKOVA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V BRNĚ

č. 1/2000

Poznávání umělecké
nejvyšší je poznání lidské.

T. G. Masaryk

JAMU jako první z uměleckých škol získala v roce 1992 povolení k doktorskému studiu, získala tím tříступňové studium – bakalářské, magisterské a doktorské a stala se vysokou školou univerzitního typu, která má možnost provádět habilitace a profesorská řízení za předpokladu, že je vybavena nejkvalitnějšími garanty svého studijního programu. Do konce června jsme museli o tuto akreditaci znovu požádat a mohu s radostí oznámit, že jsme obdrželi akreditaci k habilitacím a profesorskému řízení na nejdéleš povolovanou dobu, na osm roků pro Divadelní i Hudební fakultu. Ale naše práce a úsilí tím nejsou zdaleka ukončeny, na přelomu let 2001 – 2002 bude prováděna reakreditace studijních programů, což v našem případě znamená studijní program Dramatická umění a Hudební umění, se všemi v nich obsaženými studijními obory. Bude to velice náročné a závazné, protože podle nového vysokoškolského zákona bude financování vysokých škol prováděno podle studijních programů.

Znamená to, že v průběhu dvou let musíme podrobně zhodnotit naše dosavadní výsledky, pojmenovat jejich pozitiva, ale i negativa, a ta odstranit; zároveň ovšem přijmout nové výzvy ke zkvalitnění stávajících oborů našich studijních programů a reagovat tak na proměňující se realitu umělecké tvorby. Měnící se skutečnost – a s tím vznikající nové obsahy a formy umělecké tvorby – nás zavazuje reflektovat tuto skutečnost i v našich studijních programech.

V nadcházejícím období považuji za nejdůležitější orientovat se nikoli k další expanzi, ale k intenzivnímu zhodnocování vytvořených podmínek a předpokladů, tedy k jejich plnému a dostředivému využívání, k tvůrčí činnosti pedagogické a umělecké. Považuji tuto okolnost za základní; řekl bych, že je to jakási „červená nit“ duchovní koncepce JAMU a jejího dalšího vývoje. Přitom je třeba mít současně na paměti, že tato orientace nemá a nesmí směřovat k izolacionismu, neboť otevřenost zůstává jedním ze základních principů JAMU, který zaručuje potřebnou míru vnitřní dynamiky, proměnlivosti a životaschopnosti v rychle se proměňujícím světě kolem nás.

*Z proslovu rektora JAMU prof. Aloise Hajdy před jeho zvolením do nového funkčního období
(proneseno 3. 11. 1999)*

Zpráva z Hradu (mediálně dobře utajená)

Někdy v polovině ledna dostali předsedové akademických senátů vysokých škol dopis s razítkem prezidentské kanceláře a s pozváním k účasti na slavnostním aktu jmenování nově zvolených rektorů, který se uskutečnil v úterý 25. ledna 2000 v reprezentačních prostorách Pražského hradu.

V Praze byla pořádná zima, minus dvanáct stupňů, takže rektori tentokrát příliš neotáleli s oblékáním talárů, které jim dodaly nejen důstojnosti, ale i tepla. Pak už ceremonie vyvolávaly názvy vysokých škol a jména rektorů a Trůnní sál se zaplnil nejvyššími představiteli české vzdělanosti. Přesně ve 14 hodin se otevřely dveře, do sálu vpochodovala čestná stráž se zástavami a za ní vyšli prezident Václav Havel, ministr školství, mládeže a tělovýchovy Eduard Zeman a ministr obrany Vladimír Vetchý. Ivo Mathé představil jednotlivé rektory, prezident jim předal jmenovací de-

krety a v krátkém proslovu zdůraznil význam jejich práce a blahopřál jim ke zvolení. Blahopřání pak vyslovili i oba ministři, pod jejichž pravomoc vysoké školy spadají. Krátký desetiminutový ceremoniel skončil přípitkem, po němž se přítomní seskupili kolem oficiálních osobností. Největší skupinka se utvořila kolem prezidenta republiky, který si nejdéle měl co říci s oběma rektory vysokých uměleckých škol, Jiřím Kotalíkem a zejména Aloisem Hajdou. Inu, kumštýři se nezapřeli. Právě popsané jmenování rektorů je ceremoniel, který se koná ve větších časových rozestupech, neboť funkční období rektorů je, jak známo, tříleté. O to více všechny přítomné překvapilo, že tomuto aktu nebyla přítomna televize. Je snad české vysoké školství méně zajímavé nežli sportovci či jednání biskupské konference, jimž byla v televizních novinách téhož dne věnována nemalá pozornost? Jindra Bártová

uvnitř čísla:

Noví akademičtí funkcionáři

Rektor jako režisér (minianкета)

S Janem Jiraským nejen o cenách

Vzpomínka na Miloslava Ištvana

Jubilejní SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2000

Evaluace?!

Z cest dalekých i blízkých

Co radí prof. Smejkal (sloupek)

Náš spolužák Tomáš (retro)

Vít Herzina v inscenaci *Kaspar*,
reprezentující JAMU na Setkání 2000

glosa

Představujeme nové akademické funkcionáře

Prof. PhDr. Leoš Faltus
prorektor pro vědu a výzkum,
zahraniční styky a informační systémy

Narozen v Jablonném n. Orlicí (1937), absolvoval Státní konservatoř v Brně (klavír, kompozice). V letech 1958–62 studium kompozice na Janáčkově akademii múzických umění, poté ještě dvouleté studium na téma „Experimentální hudba“ tamtéž. Doktorát filozofie za obhájenou práci z oboru kompozice a sémiotiky – „Systém hudebního díla“ (1977).

Od začátku roku 1968 jako lektor, poté odborný asistent na katedře hudební výchovy Pedagogické fakulty v Brně s postupně nabíranými přednáškami z harmonie, hudebních forem, dějin hudby 20. století, též základní hudební teorie a cvičeními komplexních analýz hudebního díla a řízené improvizace doprovodu lidových písní. Od r. 1990 docent a proděkan pro zahraniční styky, umění, vědu a výzkum. Od téhož roku paralelně na katedře kompozice a dirigování HF JAMU jako externí pedagog s přednáškou z teorie kompozice a hudební sémiotiky pro skladatele. Po další habilitaci na JAMU od podzimu 1992 již interně vedoucím téže katedry. Profesorské řízení skončilo jmenováním v r. 1998.

Vedle pedagogického úvazku pracoval od konce sedmdesátých let (a dále pracuje) jako editor děl L. Janáčka v Souborném kritickém vydání jeho díla (namátkou: oba smyčcové kvartety, kantáty Amarus a Věčné evangelium, dechový sextet Mládí, Mužské sbory I, II, rekonstrukce partitur symfonie Dunaj a Houslového koncertu „Putování dušičky“), většinou v tandemu s prof. dr. Milošem Štědrněm, CSc. Od začátku devadesátých let předsedou Ediční rady této edice v Supraphonu.

Devadesátá léta jsou vůbec štedrá v poskytování dalších pracovních vytížení (věnovaných většinou na oltář společnosti), jako jsou členství v uměleckých a vědeckých radách (HF JAMU, kat. Hv PdF MU, HAMU Praha), v rigorózních komisích, ev. ve správních radách (Nadace CHF Praha) nebo v Poradním sboru Rady města pro kulturní politiku. Profesně zájmové sdružení skladatelů CAMERATA BRNO je pak pro jeho člena čirou radostí ze setkávání s kolegy při uvádění nových či reprízách starších děl.

Doc. PhDr. Miroslav Plešák
prorektor pro činnost studijní,
pedagogickou a uměleckou

Narozen v Bzenci (1943). Studium na Pedagogické škole v Kroměříži a na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, obor divadelní věda – čeština (1961–66). Již za studií publikoval v denním tisku (divadelní recenze) a v literárním měsíčníku Host do domu (recenze, glosy). Soustavněji přispíval do časopisů Divadlo a Slovenské divadlo. V l. 1967–69 redaktorem časopisu pro soudobou kulturu a životní sloh INDEX; po násilném zrušení Indexu v měsíčníku Věda a život.

V r. 1972 se stal dramaturgem Divadla pracujících v Gottwaldově (dnes Městské divadlo Zlín). Podílel se na výrazné umělecké profilaci této scény; spolupráce s režiséry A. Hajdou, E. Schormem, M. Hynštem, I. Balad'ou, se spisovateli a překladateli L. Kunderou, J. Skácelem, M. Lukešem, A. Přídalem aj.

Po 18 letech se vrátil do Brna; v sezoně 1989/90 uměleckým šéfem Divadla bratří Mrštíků. Poté redaktorem Moravských novin, od září 1991 dodnes dramaturgem činohry Národního divadla v Brně, podíl na tvorbě vyhraněného repertoáru, spolupráce s režiséry Z. Kaločem, V. Kelblem, Z. Srbou, R. Polákem, I. Krobotem aj. Od r. 1990 působí na Divadelní fakultě JAMU, od r. 1994 vede ateliér činoherního herectví; ke spolupráci zve výrazné režisérské osobnosti. Na jeviště Marty vstoupil také vlastní režii (M. Kundera, Jakub a jeho pán). Externí výuka na Pedagogické fakultě MU a na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

Až do svého působení ve funkci prorektora JAMU (od září 1999) téměř nepřetržitě pracoval v akademickém senátu DIFA a přechodně i v AS JAMU. Je členem umělecké rady rektora JAMU a UR DIFA, divadelní komise Ministerstva kultury ČR a členem Teatrogické společnosti.

JUDr. Eduard Gonděk
kvestor JAMU

Narozen ve Zlíně (1938). Po ukončení jedenáctileté střední školy v r. 1956 nastoupil na Právnickou fakultu Karlovy univerzity v Praze, kterou v roce 1961 absolvoval. Poté působí jako právník v hospodářské sféře. V roce 1990 na základě konkurzu nastoupil na místo kvestora JAMU. V této funkci se stává i nadále spolupracovníkem nově zvoleného rektora.

Prof. Alois Hajda
rektor JAMU

Narozen 7. 7. 1928, Kroměřížan. Po absolvování oboru režie na JAMU (1953) působil ve Slováckém divadle v Uherském Hradišti, v Jihočeském divadle v Českých Budějovicích a v Divadle Jaroslava Průchy na Kladně, kde spolu s Janem Grossmanem inscenoval v r. 1961 Brechtovu Matku Kuráz a její děti.

Léta Hajdova uměleckého rozkvětu a režijního zrání jsou spjata s činohrou Státního divadla v Brně (1962–71); zde také začíná jeho spolupráce s dramaturgy Bořivojem Srbou a o něco později – zato „navzdory počasí“ nepřetržitě – s Ludvíkem Kunderou. Některé významné inscenace: G. Büchner: *Vojcek*, J. P. Sartre: *Đábel a pánbůh*, V. Gardavský: *Já, Jákob*, S. Beckett: *Čekání na Godota*, W. Shakespeare: *Jindřich IV., Král Lear*.

Po normalizační likvidaci vedení Mahenovy činohry působí 10 let ve „zlínském exilu“, kde výrazně profiluje tuto scénu inscenacemi her Brechtových a Shakespearových, ale také díly V. K. Klicpery, L. Andrejeva, A. P. Čechova aj. Spolupráce s Ludvíkem Kunderou, M. Lukešem, A. Přidalem, L. Vychodilem, L. Ogounem, M. Ištvanem, P. Blatným a dalšími.

V dalším desetiletí (1981–91) se vrátil do činohry Státního divadla v Brně (inscenace – B. Brecht: *Pan Puntila a jeho služebník Matti*, *Maryša bří Mrštíků*, H. Ibsen: *Nepřítel lidu*, K. Čapek: *Loupežník* (v úpravě J. Skácela), T. Williams: *Kočka na rozpálené plechové střeše*, F. Dürrenmatt: *Návštěva staré dámy* aj.)

V letech 1986–89 působí jako režisér v činohře Národního divadla v Praze (H. von Kleist: *Rozbitý džbán*, W. Shakespeare: *Jindřich IV. – 1. a 2. díl*).

Od r. 1991 se Alois Hajda plně věnuje pedagogické činnosti na Divadelní fakultě JAMU. V I. 1991–97 zastává funkci prorektora, od r. 1997 je rektorem JAMU.

minianketa

Řekne-li se
Alois Hajda – režisér,
co se vám při tom vybaví?

Samozřejmě, že těch padesát spoluprací, kdy jsem pro Hajdovy inscenace komponoval hudbu. A pak – jak jsme je připravovali – třeba v rozhovorech při procházkách po zlínských kopcích, kde byl vždy vášnivým diskutérem. Pro vlastní realizaci hudby mi ale vždy ponechával volnou ruku – co a jak – a kam do hry napsat. Jen jednou zapracoval direktivně – když si vyžádal hlasy ptáků v Čapkově *Loupežníku* jako zpěv psaný pro Ivu Bittovou. Stalo se a tak vznikla nejmagičtější místa této inscenace.

Pavel Blatný

Prof. Alois Hajda je v mém životě obsazen v řadě „rolí“ (aniž mám ovšem pocit jednotvárnosti) – je mým rektorem, režisérem, s nímž jsem spolupracoval, pedagogem Divadelní fakulty, mým učitelem, polemikem a zároveň blízkým člověkem – přítelem. Ve všech uvedených oblastech je pro mě skvělým partnerem, který mi otvírá obzory, je zdrojem inspirace, impulsem, který mě ponouká k překonávání jednostranných pohledů a názorů, k překonávání vlastní pohodlnosti. Na cestě druhým funkčním obdobím rektora JAMU, na niž se s odvahou vydává, mu přeji zajímavý terén, inspirativní pohledy na krajinu a turistickou vytrvalost – o níž ostatně nepochybují, neboť je zdatným turistou, což jsem měl rovněž možnost na vlastní kůži poznat.

Václav Cejpek

Alois H A J D A

– jak se to jméno pěkně zhouple!

Bertolt B R E C H T

– jak to jméno pěkně zarachotí!

Jak obě ta jména jdou pěkně dohromady!

Miloš Hynšt

Za mého mládí výborný fotbalový hráč, pak častý sparringpartner při našich recitačních agonech. Ve středním věku až do stáří jsem hrál pod jeho režijním vedením Jindřicha IV., *Leara*, *Malvolia*, *Jaga*, *Guntra*, *Cromwella*, *Illa*, *Goetze*, *Nasredina*, *Lízala*... vybaví se mi důležité milníky v mém uměleckém životě.

Josef Karlík

Vypráví se mi coby někdejšímu a často utajenému dramaturgovi desítky hodin nepřetržitých diskusí nad divadelními texty – v Brně, ve Zlíně, v Kunštátě, v Karolině, v Praze, ale i v Berlíně a studijně v Helsinkách. Vybaví se mi stovky hodin po jeho boku na zkouškách, a to zvláště her Brechtových (těch bylo nejvíc a byly to *Události*), *Büchnerových*, *Klicperových*... a nesmím zapomenout na jediného Čechova (*Hra bez názvu*) a na finského klasika *Kiviho* (*Ševci z Nummi*). Dobré to bylo!

Ludvík Kundera

Ráznost, neotřelost, ironie i poezie. Jeho dávný *Vojcek* v Mahenově činohře, objevný a ostře konturovaný. Jeho pozdější *Maryša* s *Karlíkem* a *Lakomým*, úchvatně balancující mezi syrovostí a lyrickým smutkem. Jeho vynalézavý *Hamlet* s Janem Honsou ve Zlíně. Tamtéž pak *Tartuffe* a v Brně *Večer tříkrálový* a *Othello*, po letech první inscenace, u kterých jsem směl být uveden jako překladatel.

Antonín Přidal

Krásná práce v osklivých časech, v první polovině sedmdesátých let, kdy jsme se taky – ve Zlíně – nejčastěji vídali a nejvíc spolupracovali. Vzpomínám Hajdovy úporné a provokující vůle proniknout do nejméně významových možností složitěho dramatického textu, která i pro mne měla docela praktický inspirativní význam. Se zvláštní nostalgii se mi vybavuje jeho inscenace *Shakespeareova Antonia* a *Kleopatry*. Nebylo v Čechách a na Moravě a ve Slezsku už druhé takové. Nikdy a nikde jsem vlastně lepší neviděl...

Milan Lukeš

Vybaví se mi ukazováček, pohybující se po hraně nosu signalizující, že tento svědčí. Jako by byl obzvláště citlivý, nadán uhadovat věci příští. Věřím, že i Hajdovo nastudování *Gardavského „Jákoba“* (kterého jsem si směl zahrát) dopadlo tak úžasně jen díky jeho jedinečnému čichu.

Vděčný Václav Postránecký

S režisérem Aloisem Hajdou, v současné době rektorem a profesorem JAMU, jsem se setkal v týmu, do kterého si mě vybral pro inscenaci *Brechtovy fascinující hry Muž jak muž*. Tehdy jsem poprvé poznal Hajdovy hlavní umělecké přednosti: plně nasazení, službu dílu za všech okolností, výbornou znalost psychologie lidí, umění přenášet entuziasmus na své spolupracovníky. Jsem mu hluboce vděčen za to, že mě utrdil a posílil v některých důležitých předsevzetích...

Miloš Štědroň

Pokračování na str. 4

S Janem Jiraským o cenách, soutěžích i absolutoriu

Jana Jiraského jsme v Občasníku představili po jednom z jeho velkých soutěžních úspěchů, když si z kyjevské soutěže Umění 21. století v prosinci 1998 přivezl 1. cenu. Během loňského roku se soupis jeho uměleckých aktivit rozrostl o recitály na festivalech Moravský podzim, Mladá Praha a Pardubické hudební jaro a o prestižní vystoupení se Státní filharmonií Brno a dirigentem Jiřím Bělohávkem. Právě tento koncert k 75. výročí vzniku brněnského rozhlasu, který byl vysílán v přímém rozhlasovém přenosu a na němž Jan Jiraský přednesl 3. klavírní koncert Bohuslava Martinů, se stal základem prozatím nejnovějšího úspěchu mladého pianisty, tentokrát v soutěži EBU. Na význam této zkratky jsme se zeptali přímo Jana Jiraského:

Je to soutěž evropských rádií o nejlepší rozhlasovou nahrávku uskutečněnou v roce 1999. Národní kolo této soutěže proběhlo 15. ledna v Praze, kde porota vybírala ze snímků nominovaných našimi rozhlasovými studií. Byl jsem mile překvapen, když mi sdělil hudební redaktor brněnského rozhlasu Jan Šimíček, že můj snímek v náročné konkurenci národního kola zvítězil. To znamená, že budu reprezentovat naši republiku v mezinárodním kole, které se uskuteční letos v Lisabonu.

Jaká byla kritéria výběru repertoáru pro tuto soutěž?

Výběr nebyl jednoduchý, protože podmínky vyžadovaly kromě jiného i skladbu zkomponovanou po roce 1945. Nakonec jsme s docentkou Vlasákovou vybrali vámi už zmíněný live snímek třetího klavírního koncertu (1948) Bohuslava Martinů a k mé velké radosti i Obrazy Claude Debussyho, které v poslední době hraji snad ze všeho nejraději.

Vraťme se ještě do minulého roku. Na jeho sklonku jste obdržel také cenu ministra školství, což je pocta nejen pro vás, ale i pro JAMU.

Pan ministr udělil v předvečer 17. listopadu tuto cenu za mimořádné studijní výsledky celkem pěti studentům a čerstvým absolventům vybraným ze všech českých vysokých škol. Návrh na ocenění podávaly fakulty a rektori příslušných škol. Vážím si toho, že mě vedení JAMU na tuto cenu nominovalo. Mezi pěti oceněnými studenty jsem pouze já zastupoval umělecké školství, což mi jako jedinému umožnilo prezentovat svou práci přímo při slavnostním předání cen. Požádali mě totiž o interpretaci skladeb B. Smetany a G. Gershwin a toto vystoupení vyvolalo srdečný ohlas. Důležitou součástí slavnostního ceremoniálu se stalo vystoupení prorektora JAMU prof. Bedřicha Havlíka, který svým znamenitým projevem reprezentoval naši akademii. Následně mě potěšilo blahopřání rektora JAMU prof. A. Hajdy a jeho pozvání k neformálnímu setkání s pedagogy, kteří se na výsledku podíleli.

V letošním roce ukončíte své vysokoškolské studium. Co bude na programu vašeho absolventského vystoupení?

Pro absolventský koncert jsme z několika variant vybrali tři cykly skladeb, které pro mne představují jakési milníky klavírního repertoáru: Dobře temperovaný klavír J.S. Bacha, Chopinovy Etudy a Etudy Claude Debussyho. Vzhledem k tak rozsáhlému programu mi katedra umožnila absolvovat ve dvou večerech. Ty se uskuteční 19. a 25. května 2000 v aule JAMU. Tak mi prosím držte palce.

bá

V Brně dne 8.12.1999

Milý Honzíku,

jsem velice šťasten, že Vám mohu opět blahopřát k dalšímu velkému úspěchu.

Za své vynikající umělecké výkony jste se zařadil mezi pět nejlepších českých vysokoškolských studentů, podle mých dobrých informací na místě prvním.

Jsem velice potěšen, že naše škola byla reprezentována právě Vámi a že jste se skromností Vám vlastní obohatil tuto ministerskou akci svým virtuózním uměním.

Využil jsem práva rektora, abych Vám za tento úspěch a vynikající reprezentaci naší Alma Mater udělil mimořádné stipendium rektora ve výši 10 000,- Kč.

Přeji Vám hodně, hodně zdraví, trvalé úspěchy a vůbec jenom to nejlepší.

Alois Hajda

— minianketa – dokončení ze str. 3 —

- 1) Báječná léta zlínské spolupráce.
- 2) Skvělé inscenace Brechta a Shakespeara.
- 3) Triumfální úspěch se zlínskou inscenací Muž jako muž v Berliner Ensemble.
- 4) Věčná nespokojenost.

Miroslav Plešák

Byl podzim r. 1962 a v tehdejší budově Mahenovy činohry na Lidické ulici byla premiéra Büchnerova Vojcka v režii Aloise Hajdy. Všem, kdož byli účastni premiéro-

vého večera, bylo jasné, že Brno získalo znamenitého režiséra, který divadlo tehdy v Mahence pěstované obohatí o nové mimořádně cenné valéry. A tak se i stalo. Měli bychom si znovu připomínat, který český režisér se svou inscenací Brechta prezentoval s velkým úspěchem v posvátné budově Berliner Ensemble a který český režisér vytvořil skvělou inscenaci Krále Leara a to hned dvakrát – v Brně a ve zlínském vyhnání. Šoda, že Jeho Magnificence je tak zatvrzelá a nechce režírovat. Ale třeba se to změní.

Mojmír Weimann

Několik vzpomínkových záblesků: študácké interview před uhrančivou expresivní premiérou Büchnerova Vojcka; objevené vyložené drama Antonius a Kleopatra i mnohé další tituly ve Zlíně; improvizovaná nudistická pláž na černomořském pobřeží, kde režisér s hercem Janem Honsou intenzivně připravoval jeho Hamleta; spolupráce s vynikajícími kroměřížskými ochotníky, ústící v hronovské vavříny; kontinuálnost filozoficky i kumštýřsky cílevědomých sondáží do shakespearovského a brechtovského odkazu.

Vít Závodský

Ludvík Kundera

Zavátý básník

na sám kraj lemu vypuzen
posledního zrnka podobzivosti
už se zbavil
ještě však dělá obličej
nic než práci chce odvést
a světlu tak vrátit což jeho jest
závaží břemen svíceze listů
prost bohdá nebude aniž
mrzí ho to?
slovník rozkrádá i přesouvá
slovosled zprohýbává
verše olamuje zleva i zprava
stále úzkostlivěji upřen
na zákruty větné stavby
aby utráceje
dřív než beznaděje
podklesává v kolenou sice
už od šestnácti
leč frenetického nevolá pranic
a záludně volati nehodlá
nehodlá?
ještě má rád
několik citů
několik slov:

dobré jitro, naklání, připozdívá,
obraz
delikátní a gestus, tuze a pokusy
psát, odkud, půlnoc a přát
skrze a slunko, kudy, Kunštát
- vv – vv - v
advent a arcíř a vánoce
metelice jmelí sníh vánice
bílá stránka

(Ze sbírky *Malé radosti*, 1990)

22. březen 2000 má to štěstí, že je svědkem 80. narozenin básníka, spisovatele, dramatika, malíře, pedagoga a čestného doktora JAMU, doc. Ludvíka Kundery.

Blahopřejeme!

Vpravo obálka monografie,
vydané JAMU v roce 1997

Vzpomínka na Miloslava Ištvanu

V lednu uplynulo deset let od úmrtí skladatele Miloslava Ištvanu. Studio soudobé hudby HF JAMU připomnělo toto výročí koncertem konaným přímo v den Ištvanova nenadálého skonu – 26. ledna. Zazněly na něm tři skladby ze skladatelova odkazu (Canto I pro violu, Rotace a návraty pro anglický roh, violu a violoncello a Variace na tóninu d-moll pro dva klavíry), vše ve vytříbené interpretaci mladých instrumentalistů, většinou členů souboru Art incognita. Ve druhé polovině koncertu jsme pak vyslechli nejnovější skladby frekventantů doktorského studijního programu, z nichž Karel Šimandl (zastoupený skladbou Dvě dua pro flétnu a violu) byl posledním Ištvanovým absolventem a Dan Dlouhý jeho konzultantem ohledně problematiky nejnovějších bicích nástrojů (jež – připomeňme – Miloslav Ištvan leckdy sám vymýšlel a uváděl v život). Koncert tak byl velice aktuální a zároveň symbolickou vzpomínkou na tohoto předního brněnského skladatele, který byl po celý svůj život spjat s JAMU, ale současně i s celým brněnským kulturním životem.

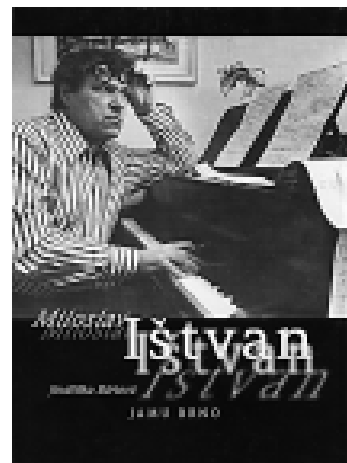
Ištvan byl osobnost všestranná: přátelsky se stýkal s představiteli všech uměleckých odvětví, s nimiž rád diskutoval o problematice jejich tvůrčí činnosti, v níž mnohdy nacházel impulzy pro vlastní tvorbu. K jeho důvěrným přátelům patřili např. básník Jan Skácel (jehož texty zhudebnil v písních s názvem Smuténka a v Uspávankách pro dětský sbor – mimochodem dosud neprovedených), výtvarník Bohdan Lacina (s nímž často debatoval ve Sněžném, kde měli oba chalupy), či režisér Alois Hajda, dnešní rektor JAMU, výsledkem jejich vzájemně inspirativní spolupráce bylo nejen 15 vynikajících inscenací (v Brně a v tehdejší Gottwaldově) se scénickou hudbou Miloslava Ištvanu, ale i řada uměleckých skladeb Ištvanových, vyrůstajících z jejich atmosféry. Tak například inscenace Maryši bří Mrštíků, v níž v roce 1983 účinkovali mj. Ladislav Lakomý jako Vávra a Josef Karlík jako otec Lízal a jež obdržela o rok později Krajskou cenu Leoše Janáčka, podnítila Miloslava Ištvanu k dalšímu domýšlení, na jehož základě vznikla jeho skladba Lásky, vzdor a smrt pro mezzosoprán a komorní soubor, jedno z nejvýraznějších děl skladatele transformujících prvky moravského folkloru. Podobně tomu bylo v případě inscenace hry Vítězslava Gardavského Já, Jákob, z níž vzešlo v roce 1968 Ištvanovo stejnojmenné oratorium, nebo v případě dvou Hajdových gottwaldovských inscenací Shakespeara z poloviny sedmdesátých let (Antonius a Kleopatra a Hamlet), jež podnítily vznik impozantní Ištvanovy orchestrální kompozice Shakespearovské variace.

Miloslav Ištvan působil po celých 34 let na JAMU jako pedagog skladby. V jeho třídě absolvovalo devatenáct studentů, řada dalších posluchačů prošla jeho školením nepřímo v předmětu teorie skladby. Všichni z těchto přímých či nepřímých žáků se shodují v tom, že jeho výuka byla vysoce přínosná a inspirativní: „Bez nadsázky mohu říci, že Ištvanovy hodiny kompozice byly pro mne něčím, na co se, v nejlepším slova smyslu, prostě nedá zapomenout. Na Mistrovy hodiny jsem se vyloženě těšil“ vzpomínal po letech jeden z jeho absolventů – Vlastimil Peška.

S JAMU byl Miloslav Ištvan hluboce propojen i v posledních týdnech života, které prožil už v nové společnosti: v hektickém vzrušení listopadových a prosincových týdnů vysvětloval stávkujícím studentům podstatu fungování uměleckých organizací, snažil se o nalezení cest české hudby do tehdy právě se otevírající ciziny, ba dokonce poslední odpoledne svého života strávil s tehdy čerstvě zvolenou rektorkou prof. Alenou Veselou v úvahách nad příštím organizačním modelem JAMU.

Miloslav Ištvan, člověk ryzích kvalit s obrovskou autoritou vyplývající z jeho zásadového postoje ke skutečnosti, zesnul 26. ledna 1990 a české hudební kultuře v něm odešla jedna z nejvýraznějších osobností, která podstatným způsobem formovala od šedesátých let našeho století její profil.

Jindra Bártová

Na zkušené v USA

Po přípravě zajímavého workshopu Daniela Bankse z Newyorské univerzity na loňském festivalu Setkání'99 jsem dostal šanci spolupracovat jako manažer na inscenaci hry W. Shakespeara *Marná lásky snaha v Martě*. Byla to náročná, ale zároveň zajímavá spolupráce s režisérkou Marjorie Hayesovou a studentem Chrisem Tarbetem z univerzity v Severním Texasu. Byla to práce, která kladla vysoké nároky především na studenty herectví. Zvládli to výborně a předvedli skvělé výkony. Když byl projekt u konce (v červnu 1999), navrhla mi paní režisérka spolupráci na dalším projektu v USA. Vzhledem k tomu, že mi tuto stáž vedení školy povolilo, v průběhu letních prázdnin jsem se pustil do zdlouhavého vyřizování potřebných formalit. Vše dopadlo dobře a tak jsem 30. září 1999 odletěl za moře.

Na univerzitě v Severním Texasu jsem strávil téměř jeden semestr. Nebylo to jednoduché, ale stálo to za to. Vzhledem ke vzájemné dohodě mezi JAMU a UNT jsem v Americe nemusel platit školné, což byla velká výhoda.

Areál univerzity

Student herectví si v rámci výuky šije kostým ke své postavě *Orlanda*

Byl jsem však povinen zaplatit si letenku, stravu a ubytování. Letenku jsem ještě zvládl, ale už mi nezbyly peníze na stravu a ubytování. Sponzora ani stipendium jsem neměl (vše proběhlo příliš rychle a v tak krátkém čase jsem

nemohl nikoho sehnat). Tak jsem si tam musel ty peníze vydělat. Jako držitel studentského víza F-1 jsem měl právo pracovat ve studentském kampusu 20 hodin týdně. Přijel jsem ale až po začátku semestru a bylo hodně těžké práci sehnat. Po dvou týdnech neúspěšného hledání a depresí se mi to konečně povedlo. Dostal jsem místo natěrače pokojů a denně jsem si od 8 do 12 hodin (až do dne odjezdu!) takto vydělával na živobytí. Ubytování a strava jsou v USA pro našince nesmírně drahé. Ubytování po dobu stáže stálo 640 USD a strava kolem 500 USD. Po skončení pracovní doby jsem navštěvoval přednášky jako ostatní studenti a pracoval na dvou divadelních projektech. Jako stage manager jsem na hudební fakultě připravil francouzskou operu *Dialogues of the Carmelites*. Byla to pro mě skvělá zkušenost. Stage manager v USA je nesmírně zodpovědná funkce. Je to člověk, který detailně organizuje a řídí představení. Orchestr, sbor, sólisté, technika – všichni jsou mu podřízeni, musí řešit každý problém, je pravou rukou režiséra a v průběhu představení má obrovskou odpovědnost. Musí nejen vědět, jaký povel má kdy komu dát (světla, zvuk, herci, atd.), ale také to musí říct na vteřinu přesně, protože orchestr má jasně daný rytmus. Nejtěžší místa jsou právě ve finále, kdy se dá do pohybu všechno, co má ruce a nohy. V těch okamžicích jsem si připadal jako dispečer na londýnském letišti. Abych to zvládl, nahrál jsem si celou operu na magnetofonový pásek, udělal precizní značky v partituře a cvičil jsem ty povely po nocích. Když jsme odehráli poslední představení, měl jsem radost, ale zároveň jsem cítil obrovskou úlevu z toho dlouhodobého napětí. Publiku se opera líbila a k žádné katastrofě nedošlo. Co si můžu přát víc?

Rozhovor v univerzitním časopise

Na divadelní fakultě jsem z části paralelně připravoval Shakespearovu komedii *Jak se vám líbí*. Dvacet dva herců a původní shakespearův text – to byl tvrdý oříšek. Marjorie Hayesová však pracovala jako vždy velmi poctivě a precizně. Po vzájemné spolupráci v Martě jsem již předpokládal, co se bude ode mne očekávat. To mi práci usnadnilo. Neměl jsem však ani tušení, jak precizně je propracovaná funkce stage manager v USA. Je to v případě, že je pořádně připraven, úžasná pomoc pro režiséra. V tomto projektu bylo mým úkolem spíš sloužit než řídit. Byl jsem asistentem stage managerky a zároveň asistentem režie. Moji povinnosti bylo plnit všechny jejich úkoly a podrobně studovat tento americký způsob práce. V průběhu představení jsem odpovídal za dění v zákulisí (back stage manager). V průběhu práce na těchto dvou projektech jsem sbíral materiál pro svou diplomovou práci, kterou píšu o rozdílech mezi českým a americkým divadelním manažerstvím. Během zkoušek jsem poznal mnoho mladých amerických divadelníků a věřím, že je budu moci v dubnu přivítat na našem mezinárodním festivalu *Encounter 2000*. Víím, že si váží evropského divadla a že o náš festival moc stojí. Moje stáž na univerzitě v Severním Texasu byla opravdu náročná a upozorňuji všechny spolužáky, že to v Americe není jednoduché – ať na to pamatují! Nicméně obě umělecké školy mají zájem o další spolupráci a tak dalším studijním pobytům nestojí nic v cestě. Studentům JAMU rád poskytnu potřebné rady, informace a materiály.

Závěrem bych chtěl poděkovat vedení JAMU za to, že mi umožnilo tuto stáž absolvovat.

Alexander Pallestiz

DESÁTÉ SETKÁNÍ ENCOUNTER

V roce 2000, ať již chceme nebo ne, vše je vnímáno skrze tento (třikrát) kulatý, přelomový a naprosto nově vyhlížející letopočet. I město Brno chce řadou akcí ozvládnit či podtrhnout v tomto roce kulturní život své komunity. S tímto vybuze- ním zájmu o výjimečné kulturní události nesporně souzní i desátý ročník mezinárodního festivalu divadelních škol Setká- ní – Encounter, který se uskuteční tentokrát v novém termínu od 4. do 8. dubna.

Když v roce 1991 vstoupil tento festival do života, byly nesporně hlavními důvody pro jeho založení mladé nadšení ze vzniku Divadelní fakulty a touha využít otevřených hranic pro navázání styků se zahraničními divadelními školami. Šlo prostě a jednoduše o vytvoření prostoru časového, duchovního i toho reálného trojrozměrného, v němž by se mohly setkávat stu- dentské inscenace, režijní pokusy, začínající herectví, mladá scénografie i dramaturgie, a konečně také pedagogické kon- cepce výuky všech těchto divadelních profesí a oborů. Přání, aby se z této akce stal evropsky prestižní festival svého druhu, tehdy nikdo nevyslovoval, neboť šlo především o její ustavení a uvedení ve známost. Od počátku se však ukazovalo, že v Brně je pro takovou akci připraveno divadelní klima a příznivé podmínky.

Po deseti letech je však dnes již naprosto nevyvratitelné, že se ze Setkání – Encounter stala událost, která má dnes již své výrazné místo na mapě i v kalendariu evropského divadelního školství. Obapolnou sympatií vyvolaná spolupráce s amsterodamským – o rok starším – festivalem ITs (International Theaterschool Festival), který je z řady důvodů mezi evropskými „školními“ divadelními festivaly událostí číslo jedna, postupně náš festival vynesla do pozice velmi blízké partnerské spolu- práce. Představit svou práci v Brně je dnes jistě snahou velké řady evropských škol, dokladem toho je 24 přihlášených škol na letošní jubilejní ročník. Do dramaturgie festivalu tak vstu-

puje nová veličina – možnost výběru a tedy i promyšlenější dramaturgická kompozice. Může být postupně naplňován (či doplňován) program plánovitě představení různých typů divadelních školních programů a metod tak, jak jsou pěstová- ny nejen na různých evropských školách, ale jak je tvarují po- žadavky a tradice různých národních divadelních kultur. V le- tošním roce se tak mezi třinácti vybranými školami Prahy, Bratislavy, Salzburgu, Lodže, Berlína, Ljubljany, Utrechtu, Am- sterdamu, St.Peterburgu a Londýna (čtrnáctou je samozřej- mě škola hostitelská) představí školy z Ukrajiny (Kijev), Rumun- ska (Sibiu) a USA (Texas, Denton), tedy ze zemí, jejichž divadelní školství v dramaturgii předchozích ročníků doposud nemohlo být prezentováno. V programu festivalu však nejsou pouze představení školních inscenací, jež jsou samozřejmě jeho hlavní programovou linií, ale v doprovodné, řekněme pracov- ní části se uskuteční i pedagogické dílny, na nichž budou pre- zentovány metody výuky herectví, čímž je rozvíjena a napl- ňována štitová myšlenka festivalu: „Hledání herectví pro 21. století“. Ten, kdo se bude chtít v těch pěti dnech naprosto duševně i fyzicky strhat a zároveň nabít nejrůznějšími podně- ty, má k tomu připraven skvělý terén (který je především ote- vřen pro zájemce z celé JAMU). V programu „Něco navíc“ může blíže proniknout do studentské práce jednotlivých roč- níků domácí fakulty, může se seznámit s programem evropské informační sítě divadelních škol a festivalů PROSPERO (k je- jímž zakladatelům DIFA patří), formou přednášky a diskuse anglického pedagoga režie Andrew McKinnona může pronik- nout do programu dílny mladých evropských režisérů, která probíhá každoročně v Jakerstudio v Maastrichtu, každý den (pokud je studentem) může diskutovat o zhlédnutých předsta- veních, atd.. Může prostě od ranních hodin bez přestávky (i bez oběda) běhat z jedné akce na druhou, setkávat se s pe- dagogy i se studenty z celé Evropy, diskutovat, společně hle- dat, navazovat tvůrčí přátelství – být prostě naplnou ve společ- né Evropě, ještě před oficiálním vstupem našeho státu do Evropského společenství.

Petr Oslzljý

Setkání/Encounter 2000 za dveřmi

Ve dnech 4. – 8. dubna 2000 se uskuteční již 10. ročník mezinárodního festivalu vy- sokých divadelních škol **Setkání/Encoun- ter 2000**, jehož pořadatelé jsou DIFA JAMU, město Brno, Centrum experimentálního di- vadla a Divadlo Bolka Polívky. Během pěti festivalových dní tak budeme mít možnost zhlédnout soutěžní představení následujíc-ích třinácti vybraných mimobrněnských škol:

- VYSOKÁ ŠKOLA MÚZICKÝCH UMENÍ, Bratislava
- DIVADELNÍ AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ, Praha
- HOCHSCHULE FÜR SCHAUSPIEL- KUNST, Berlin
- HOCHSCHULE VOOR DE KUNSTEN, Utrecht
- UNIVERSITY OF NORTH TEXAS, Denton
- KIJEVSKIJ DERŽAVNYJ UNIVERSITET KULTURY I MISTECTV, Kijev
- UNIVERSITÄT MOZARTEUM SALZ- BURG, Salzburg
- UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA“ SI- BIU, Sibiu (Rumunsko)

- INTERSTUDIO – MEŽDUNARODNA- JA MASTERSKAJA TEATRA SINTEZA I ANIMACII, Peterburg
- HOGESCHOOL VOOR DE KUNSTEN, Amsterdam
- CENTRAL SCHOOL OF SPEECH AND DRAMA, London
- UNIVERZA V LJUBLJANI, AKADEMIJA ZA GLEDALIŠČE FILM, RADIO IN TE- LEVIZIJO, Ljubljana
- PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA FIL- MOWA, TELEWIZYJNA I TEATRALNA, Łódź

DIFA JAMU bude na festivalu reprezen-ována inscenací čtvrtého ročníku činoh- erního herectví „Kaspar“.

Vedle oficiální festivalové soutěže bude v prostorách DIFA JAMU a na Malé scéně Národního divadla probíhat i minifestival „Něco navíc“, v Galerii Katakomby v CED se bude konat výstava k výročí festivalu **10 Setkání/10 Encounters**. V průběhu festi- valu bude realizováno i několik dílen a se- minářů pro pedagogy a studenty zúčastně- ných škol. Zájem o prezentaci svých aktivit v rámci festivalu opět projevilí zástupci mezinárodní sítě **PROSPERO**.

Díky posunu termínu se zájem o festi- val nebyvale zvýšil. Na naši výzvu o účast

reagovalo celkem 24 škol z Evropy a USA. Kapacitní možnosti festivalu však umožni- ly přijetí pouze výše zmíněných třinácti škol. Odmítnout jsme tak museli další vy- soké divadelní školy z Dartingtonu, Varš-avy, Bukurešti, Sofie, Plovdivu, Kijeva, Mosk- vy, Prahy, Viljandi a Zagrebu.

Letošní festival není výjimečný pouze svým kulatým jubileem a změnou termínu konání. Chtěl bych poděkovat svým spo- lužákům z ateliéru divadelního manažer- ství, že pomohli realizovat novou strategii financování festivalu a získali od sponzorů a dárců do festivalového rozpočtu více než 300.000,- Kč! Jsme vděční za ocenění naší snahy zajistit co nejlepší podmínky pro realizaci letošního festivalu a děkujeme tím- to našim milým sponzorům a dárcům: Reif- feisenbank, Metrostav, Jihomoravská ply- nárenská a.s., Silicon Graphics, Ferrero česká, Procas, Minolta, Damiro, Meixner a Hanuš, Plzeňský Prazdroj, OD Breda, Ob- chod s palivou, FOX Trade, GTS Internatio- nal, Ibero, Elmontex, Fast Strike a paní Lui- se Vodníkové. Velice si vážíme podpory, kterou již tradičně festivalu poskytuje město Brno a Ministerstvo kultury České republi- ky. Festivalu ZDAR!!!

Pavel Plešák

Od reformy země k nové katedře?

Herecké povolání patřilo za reálného socialismu k těm nejvíce zkorumpovaným. Kdo by si také nezahrál v třeskutém Majoru Zemanovi nebo v některém navoněném Dietlově seriálu? Dekadentní údobí někdejší Velké Utopie bylo přece stále bezzubější a hercům se tolerovalo chovat se jako jejich kolegové na západ od železné opony, to znamená jít z kšeftu do kšeftu jako baviči. O to větší úžas vyvolal náhlý výbuch radikálnosti, politické odhodlanosti a – jak se zdálo – i státnické moudrosti studentů pražské Divadelní fakulty AMU, jaký nastal bezprostředně po 17. listopadu 1989. V pozadí zůstali i studenti Filozofické fakulty, a tím spíš jejich zrale dospělí kolegové z humanitních oborů.

Tato divadelní květinka nebývale silné vůně a barvy zvadla v prvním mrazíku. Aspirace být intelektuálními hybateli reformy celé země se nejprve docela zajímavě zúžila na reformy vysokých škol a poté školy vlastní. Z ní zůstal posléze výdobytek myšlenkově nesporný, nicméně klimatem na škole stále více přidušovaný, zaměření na dialogické jednání, vtělené v osobnosti Ivana Vyskočila.

Boje o reformu znovu vzplály s nástupem nového děkana, který nebyl spoután fatálními prebendami výrobců umění minulého režimu, literárního vědce a překladatele *Vladimíra Mikeše*. Přinesl s sebou na Divadelní fakultu i sen o tom, že tu dá promluvit novému oboru, jaký se mezitím ve svobodném světě etabloval, stal se zdrojem radikální reflexe divadelnictví – a u nás zůstával blízek feminismu: byla to divadelní antropologie. S Mikešem souzněla představitelka dalšího takového exotického snažení, paradivadla, tedy divadla záměrně přesahujícího své „čistě umělecké“ meze.

ALMA MATER

Zajímá vás, co je nového v oblasti vysokého školství, a nemáte čas či možnost prokousávat se stále narůstajícím balíkem informací z ministerstva, parlamentu, vlády a jednotlivých vysokých škol?

Chcete vědět, co a jak dělají zástupci akademických obcí jednotlivých vysokých škol a fakult v Radě vysokých škol? (Mimořadně: JAMU tam zastupuje čtyřlístek delegátů pedagogické sekce akademických senátů, jmenovitě prof. Zdeněk Hnát, doc. Mgr. Jan Kolegar, prof. Jiřina Kolmanová a JUDr. Lenka Valová a delegát studentské komory Miroslav Osčatka s náhradníkem Michalem Halou.) Víte, že RVŠ je jedi-

nou přímo ze zákona plynoucí reprezentací vysokých škol, se kterou jsou povinny výše uvedené instituce o zásadních věcech jednat?

Nacházíte-li se na stejné zájmové vlně a máte-li přístup k počítači, mám pro vás řešení = <http://rvs.upce.cz> = elektronická podoba časopisu Rady VŠ „ALMA MATER“.

Když nám tento časopis v tištěné podobě začal před cca 8 roky chodit, neoslovil mne. Tím více jsem byla potěšena v prosinci 99, kdy jsem byla nucena do jeho dnes již výtečné elektronické formy nahlédnout. Doporučuji – aktuální, přehledné, rychlé, jasné.

LV

aula 4/99

revue pro vysokoškolskou a vědní politiku

Koncept integrace *Jany Pilátové*, poučené spoluprací s věhlasným Polákem *Grotowským*, usiluje o účastný dialog mezi divadelními aktivitami a světem handicapovaných a postižených.

Prosadit členění na obory, které by umožnilo začít myslet a hlavně spolupracovat od studentských let mezioborově, se nepodařilo – židle na katedrách nebyly jenom vysezené, ale lidé jako by k nim byli přímo přišroubovaní. Nová katedřička divadelní antropologie, na které kromě Mikeše také působí scénografové *Jaroslav Malina* a *Tomáš Žižka* a autor této poznámky, je tedy spolu s aktivitami Vyskočilovými tím, co ve struktuře školy zbylo z reformních vizí listopadových studentů.

Tyto skromné proporce mají své výhody. Imunitní reakce školy jako celku zeslábla. Divadelní antropologie získala čas na to, aby přesvědčila studenty i širší zainteresovanou veřejnost o tom, že má co říci. Dovolte mi na závěr této poznámky skončit nejstručnější charakteristikou mého podílu na tomto úkolu.

Předmět nazvaný Nečitelnost a čtení světa navazuje na směřování zejména literární vědy západoevropské a americké (Blumenberg, Iser, Nibbrig, de Man, Stierle...). Člověk je tvor čtoucí. Nečteme jen znaky, ale také gesta, mimiku, příznaky, stejně jako ikonické obrazy médií. Herec není jen tím, kdo odehrává předem někým jiným napsanou roli – to je podoba dějinně přechodná. Člověk je tvor, který neustále hraje a dokonce i který si hraje. Herec by neměl být specialista, který o této své ontologické základně nic neví, ale právě naopak tím, kdo ji sobě i druhým tematizuje a zviditelňuje.

Bohuslav Blažek

EVALUACE?!

Když jsem se poprvé zúčastnila semináře o evaluaci a zajišťování kvality vysokých škol, pořádaného Centrem pro studium vysokého školství Praha ve dnech 28.–30. září 1995 v hotelu Kryštal, José Martího 23, v místnosti č. 343, kde nám přednášeli velmi seriózní a velmi fundovaní zástupci škol z USA, Velké Británie, Francie a Holandska o důvodech, formách a následcích hodnocení kvality vysokých škol v jejich zemích, tak jsem si jednoznačně řekla: „Tak to snad ne, to po nás nemohou chtít.“

Čas plynul, vyvíjelo se vše, včetně názoru ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, potažmo vlády a Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR na kritéria pro rozdělování finančních prostředků určených pro jednotlivé vysoké školy – a jako postulát ovlivňující přelom tisíciletí bylo nastoleno kritérium **kvality**. S tím nepochybně lze jen souhlasit, zvláště v situaci, kdy je novým zákonem o VŠ otevřena možnost soukromých vysokých škol. Čím můžeme konkurovat? Jedině kvalitou!!

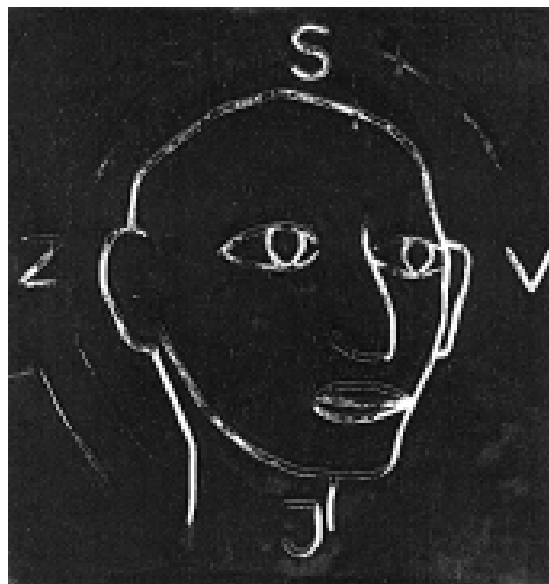
Onen již zmíněný zákon o VŠ č. 111/1998 Sb. ukládá ve svém § 21 odst. 1 písm. f) povinnost školy: „provádět pravidelné hodnocení činnosti VŠ a zveřejňovat jeho výsledky“. Ocitli jsme se tedy v situaci, kdy provádění hodnocení kvality je naše povinnost, ačkoliv současně neexistuje metodika, jak tuto kvalitu „měřit“. Byly zde pokusy ministerstva dát vysoké umělecké školy do jedné řady s univerzitami a technikami a hodnotit kvalitu přes počet – tedy kvantitu – ukazatelů jako jsou monografie, vědecké granty atd. Proti tomu jsme se pochopitelně bránili: jak „změřit kvalitu uměleckého výkonu“ a jak je porovnávat?

Současně jsme se snažili zjistit, jakým způsobem se hodnotí kvalita vysokých uměleckých škol v zemích EU. Nabídla se nám ojedinělá možnost praktického ověřování procesů evaluace v rámci vysokých uměleckých škol

dle jednoho ze subprojektů programu mezinárodní spolupráce Holandska – České republiky – SCART. Na jaře 1999 se uskutečnil seminář v Praze, který byl zaměřen na způsoby zjišťování kvality výuky za účasti zástupců utrechtské a amsterdamské školy a AMU–HAMU, DAMU, FAMU, JAMU–DIFA, HF, VŠV a VŠUP ze strany ČR. Holanďáci kolegově nám vysvětlovali, jak hodnotí svoji kvalitu, my jsme však byli příliš zaujati problémy kvantity a většina českých škol řekla **ne**.

Vedení divadelní fakulty se s tímto jednoduchým a nic neřešícím závěrem neztotožnilo. Rozhodli jsme se pozvat holandské experty a nechat je provést praktické hodnocení kvality fakultních činností a vyslovit nezávislé stanovisko k procesům řízení této kvality. Vše v situaci, kdy ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zpřísnilo metodu provádění akreditací studijních programů a dosavadní výsledky činnosti Akreditační komise vlády ČR nenechávají nikoho na pochybách, že získání, resp. potvrzení akreditace studijních programů ve všech oborech studia, které nás čeká v roce 2002, nebude nic formálního a jednoduchého. Čas, který nám zbývá, musíme proto vyplnit poučenou a cílenou prací všech pedagogů, což ovšem předpokládá především reálně zhodnotit stávající úroveň řízení, výuky, personálního a materiálového zajištění atd.

Po velmi pečlivě a náročně připraveně programu (museli jsme např. pořídit anglickou verzi všech základních vnitřních předpisů školy a naopak přeložit z angličtiny do češtiny většinu materiálů, se kterými jsme měli pracovat – vše s mimořádným úsilím kolegyň z kabinetu cizích jazyků) se podařilo vlastní seminář uskutečnit ve dnech 20. a 21. ledna 2000. Leo Capel a Marion Baltman nás seznámili s metodikou a posléze nechali samotné zpra-

— Kresba Martina Lukešová —

covat hodnocení činnosti fakulty dle metody EF QM (Evropské nadace pro řízení kvality). Pracovní skupina, která se semináře zúčastnila – jmenovitě Mgr. Aleš Bergman Ph. D., doc. PhDr. Václav Cejpek, Mgr. Július Gajdoš Ph. D., prof. J. Karlík, doc. Mgr. J. Kolegar, MgA. B. Kolegarová, doc. ing. P. Kruliš, PhDr. S. Macková, Mgr. D. Švrčková a JUDr. L. Valová – pracovala velmi intenzivně. Snad nejen za sebe mohou říct, že práce byla velmi zajímavá, otevřeně se hovořilo, často i bouřlivě diskutovalo o jednotlivých otázkách. Holanďany zvolená metoda Evropské nadace pro řízení kvality je velmi univerzální, propracovaná a je to vlastně první takovýto materiál, se kterým se jako vysoká umělecká škola můžeme zcela ztotožnit, neboť vše pro nás specifické se v ní jasně a přehledně odrazí a zvýrazní.

Logickým závěrem semináře proto bylo rozhodnutí kolegia děkana pracovat touto metodou dál a zapojit do této pro hodnotitele velmi potřebné a prospěšné činnosti širší okruh pedagogů a studentů.

Lenka Valová

— slovník cizích slov —

evalvace, evaluace ž. práv. poněk. zast. určení hodnoty, ocenění, odhad

Jak to chodí ve Skotsku

V rámci programu Tempus určeného na rozvoj znalostí a výměnu praktických zkušeností pracovníků zahraničních oddělení univerzit jsme měly možnost navštívit univerzitu v Glasgow. Během čtrnácti dnů jsme navštívily oddělení zahraničních kontaktů (International Office), oddělení služeb studentům pro oblast jejich pracovních uplatnění (Career Service Office), oddělení vnějších vztahů a marketingu (External Relations and Marketing Office), ubytovací kancelář (Accommodation Office), plánovací oddělení (Planning Office), oddělení pro řízení kvality (Quality Assurance Office) a katedru divadelních studií.

Během exkurzí jsme zjišťovaly vazby mezi jednotlivými odděleními a oddělením zahraničních kontaktů. Přestože je univerzita v Glasgow naprosto odlišná od JAMU, dají se některé zkušenosti využít i v našem prostředí. Signifikanční rozdíl spočívá ve velikosti univerzity s 5552 zaměstnanci a 17470 studenty, kteří zde mohou studovat velkou škálu oborů, humanitními vědami počínaje a medicínou konče. Všichni studenti, kteří na univerzitě studují, si své studium hradí sami. Mají možnost získat různé granty a stipendia, ale to je považováno za jejich osobní záležitost. Tento fakt přináší velmi pozitivní věc: univerzita totiž jedná se svými studenty jako se zákazníky. Snaží se potenciální studenty zaujmout propagačními programy a vydává za tím účelem velké množství informačních materiálů zaměřených na různé cílové skupiny. Na univerzitě v Glasgow studuje 2200 zahraničních studentů, z toho je 900 studentů, kteří pocházejí z Evropské unie a 1200 studentů z mimoevropských zemí (především američtí a asijské studenty).

Veškerá činnost zahraničního oddělení, které má kolem 20 interních zaměstnanců a mnoho externích pracovníků z řad studentů, směřuje k náboru zahraničních studentů (tzn. plátců) a k péči o ně. Relativně malý prostor mají v tomto oddělení evropské programy (Socrates, Leonardo atd.), protože se jedná o programy, které nepřinášejí škole hospodářský výsledek. Navíc většinu studentů tvoří rodilí angličtináři, kteří často neovládají žádnou jinou řeč Evropské unie a je pro ně problematická stáž mimo hranice ostrova. Situace na školách v našem středoevropském a východoevropském prostoru je zcela opačná a evropské programy jsou považovány za jeden z mála zdrojů pro realizaci mezinárodních projektů a výměn. Přes tento relativně malý prostor má univerzita v Glasgow velké množství bilaterálních smluv a realizuje výměnné programy studentů.

Divadelní studia jsou na univerzitě v Glasgow vyučována v Centru pro divadlo, film a televizi. Jedná se o nově zrekonstruovaný objekt katedrály, ve kterém jsou umístěny tři katedry. V objektu je divadelní/konferenční sál, kinosál, zkušebny, učebny a kabinet. Přestože je studijní program zaměřen spíše teoreticky, snaží se centrum poskytovat kulturní služby komunitě, ve které je centrum geograficky umístěno. Pořádá divadelní představení pro děti a mládež a kinosál je využíván pro pravidelná představení. Z hlediska případné spolupráce mezi centrem a Divadelní fakultou JAMU se podařilo navázat kontakt, který směřuje k návštěvě scénografky – pedagožky působící nejen na univerzitě v Glasgow, ale také na Královské skotské akademii. Materiály, které jsme získaly na katedře divadelních studií, jsou prakticky využitelné pro nadcházející akreditaci a jsou spolu s dalšími k dispozici na zahraničním oddělení DIFA JAMU.

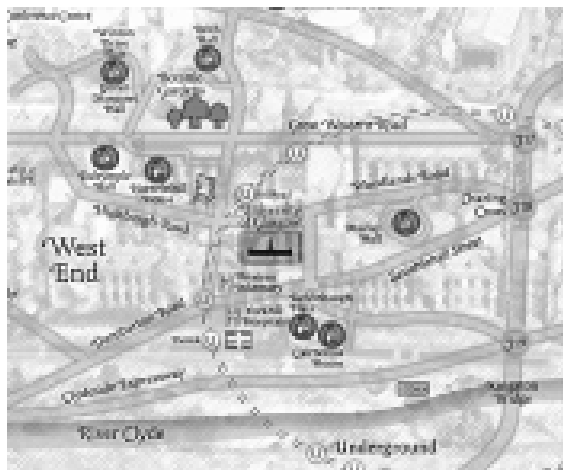
Montrealská inspirace

Týdenní pobyt na přelomu listopadu a prosince v kanadském Montrealu mě nadchl. Jak jinak: nikdy jsem v Americe nebyla, z reportáží a vyprávění o životě ve Spojených státech jsem byla připravena na překotný, pro středoevropské poměry zavrať působící životní rytmus. Stejně jako cestování s výbavou na teploty hluboko pod nulou, jak mi radily výše uvedené prameny, ukázala se i tato příprava zbytečná. V teplotách +8 stupňů Celsia jsem se pohybovala sice v obrovském městě plném života mezi vysokými mrakodrapy i v klimatizovaných podzemních pasážích, ale nikde nebylo ani stopy po nepřiměřeném tempu, stresu či hektickém víru všedního dne. Samozřejmě, že jsem do Kanady necestovala na týdenní výlet, ale na pozvání Théâtre Lyricoregra 20, abych se jako členka poroty zúčastnila jejich pěvecké soutěže. Konala se u příležitosti 5. setkání s českou a slovenskou hudbou. Kandidáti byli vybráni v předkole v Torontu, v Montrealu jich mělo zpívat šestnáct, přijelo dvánáct a zpívalo devět. Nemoci zasahují v tomto období do plánů zpěváků na celém světě. Toto zjištění podobnosti obou prostředí, navzdory obrovské vzdálenosti střední Evropy a Kanady, není jediné. I úroveň zpěváků, jak po stránce pěveckého řemesla tak interpretace, byla stejná jak ji slyšíme u nás. V jednom se, bohužel, naši mladí pěvečtí kandidáti přece liší: cizí jazyky ve výslovnosti pěveckých partů přicházejí u nás dosti zkrátka. A všichni víme, co znamená zpívané slovo pro dobrou interpretaci!

Ačkoliv jsem nezažila nic převratně jiného, než na co jsem zvyklá z evropského prostředí, přece jen jsem si přivezla mnoho podnětů k přemýšlení po stránce čistě profesní i obecně lidské. Co může být člověku prospěšnější?

**Blanka Kolegarová
a Soňa Dohnalová**

Anna Barová

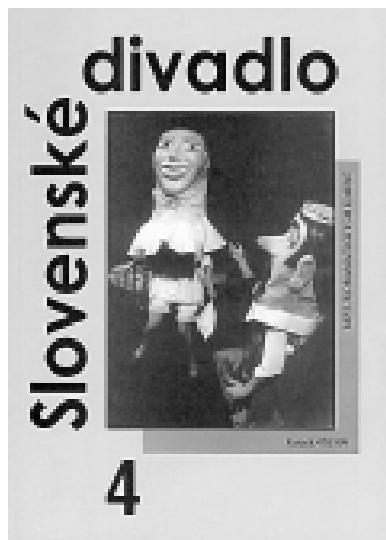

Slovenské divadlo Petru Scherhauferovi

Časopis Slovenské divadlo, revue dramatických umění Slovenské akademie věd, věnoval celé čtvrté číslo ročníku 1999 osobnosti režiséra Petra Scherhaufera. Listujme:

Peter Scherhauser – režisér bez hraníc (Dagmar Podmaková), Svetová klasika po slovensky, slovenská klasika ináč alebo Všetko bude ako nebolo (Ladislav Čavojský), Cyklus, ktorý nemá páru (Andrej Maťašík), Nevšednosť s menom Scherhauser (Dagmar Inštorisová), Na hranici medzi literatúrou a divadlom (Petr Oslzlý), Nedopovedaná výzva (Ján Zavarský), Pár spomienok na Petra Scherhaufera (Blaho Uhlár), Od scénografie v nepravidelnom divadelnom priestore k projektu variabilného divadelného komplexu (Peter Scherhauser), Oponentský posudok k profesorskému konaniu docenta Petra Scherhaufera (Ján Zavarský), List Jozefa Cillera Petrovi Scherhauferovi, Súpis réžii Petra Scherhaufera, Výber z bibliografie článkov Petra Scherhaufera a o Petrovi Scherhauferovi, Ako Peter Scherhauser cudzie knihy čítal a vlastné písal (Ladislav Čavojský).

Deset výtisků časopisu, které jsme objednali do prodeje v knihovně JAMU, bylo obratem rozebráno. M.P.

Medzinárodný kultúrny festival nepočujúcich v Nitre 21. – 23.1. 2000

21.2.2000, piatok: výstava fotografií a obrázkov, grafika a ručné práce nepočujúcich. Vernisáž v Ponitrianskom múzeu. V piatok sa konalo predstavenie našich študentov a absolventov JAMU – VDN: Genesis.

22.1.2000, sobota: slávnostná omša s otcom biskupom, Františkom Rábekom, pohybové divadlo, tanec a premietanie videofilmu nepočujúcich.

Festivalu sa zúčastnili študenti a absolventi z JAMU – VDN Brno, nepočujúce deti z rôznych slovenských škôl, pedagógovia nepočujúcich a počujúcich. Na záver bolo vyhodnotenie festivalu. Naši absolventi VDN hrali v sobotu predstavenie Perníková chalúpka; naši študenti pantomímu Slnko a vietor (Michal Hefty VDN) a Veľká repa (Ivica Tichá VDN). JAMU – VDN získala cenu za inscenáciu Genesis a ja za pantomímu Veľká repa.

Tento festival bol prvý tohto druhu na Slovensku a ja som na festivale vystupovala prvýkrát. Bolo to niečo úplne iné, ako keď som hrala iba pred deťmi. Spočiatku som mala veľkú trému, ale po chvíli som na všetko zabudla a cítila som sa veľmi dobre, že môžem ukázať niečo z dramatickej výchovy verejnosti, dospelým a možno práve aj rodičom nepočujúcich detí. Do výstupu som zapojila deti z obecnstva, čím sa vytvorila príjemná atmosféra. Deťom sa to veľmi páčilo. A ja som bola tiež spokojná, že kontakt medzi mnou a ľuďmi v obecnstve bol blízky.

Moje ocenenie som vôbec nečakala, bola som však príjemne prekvapená. Na tento festival som prišla preto, lebo som chcela ukázať využitie rozprávky v dramatickej výchove nielen deťom a ľuďom v Čechách, kde študujem, ale práve na Slovensku, odkiaľ pochádzam a kde bývam.

Účasť na tomto festivale bola pre mňa veľkým zážitkom ako aj cennou skúsenosťou.

Ivica Tichá

Z prírůstků knihovny JAMU (prosinec 1999 – únor 2000):

Knihy

B A U E R , Jan: Muzikálový triumf
B E R N H A R D , Thomas: Vyhlazení. Rozpad.
B R O C K E T T , Oscar G.: Dějiny divadla
E L I A D E , Mircea: Dějiny náboženského myšlení
F A I R B A N K , John King: Dějiny Číny
F A L T U S , Leoš a Š T Ě D R O N , Miloš: Formování hudby
H I L M E R A , Jiří: Česká divadelní architektura
H L A V E N K A , Jiří: Jak na počítač
H R A B A L , Bohumil: Buďte tak hodná, vytáhněte rolety!
K U N D E R A , Ludvík: Napospas
K U P S C , Jarek: Malé dějiny filmu
O L Š O V S K Ý , Jiří: Slovník filozofických pojmů současnosti
O S L Z L Ý , Petr: Divadlo Husa na provázku 1968–1998
P O S T M A N , Neil: Ubavit se k smrti
P R O C A C C I , Giuliano: Dějiny Itálie
S M E J K A L , Zdeněk: Bylo nebylo satirické divadlo Večerní Brno 1959–1992
Š T Ú R O V Á , Nelly: Piscatorovo divadlo vyznání

CD

B R I T T E N , Benjamin: Peter Grimes
G L A S S , Philip: La Belle et la Bête
G L A S S , Philip: Satyagraha
O R F F , Carl: Die Kluge. Der Mond

S Oněginem v Karlových Varech

Na podzimní pěvecké soutěži v Karlových Varech se výborným způsobem umístil posluchač čtvrtého ročníku oboru zpěv Richard Samek ze třídy doc. Anny Barové. Zeptali jsme se ho na dojmy ze soutěže.

Co pro vás účast na karlovarské soutěži znamenala?

Měl jsem v této soutěži zkušenosti již z loňského roku. Tehdy jsem měl pocit, že není šance se zde výrazněji prosadit: v mém barytonovém oboru tam totiž byla celá řada překrásných hlasů, především z ruský hovořících zemí. Už proto jsem byl velmi spokojen, když se mi letos podařilo postoupit do druhého kola. V písňovém oboru, kde soutěžili muži i ženy do 32 let společně, se mi pak podařilo získat druhé místo a navíc za provedení písní Luboše Sluky cenu za nejlepší interpretaci skladby 20. století. Musím říct, že mne to hodně (ale mile) překvapilo, protože jsem o sobě jako písňovém interpretovi trochu pochyboval. No a v operním oboru jsem postoupil až do finálového třetího kola, v němž jsem získal třetí místo. S těmito výsledky je spojeno pozvání na natáčení v Českém rozhlasu a vystoupení na festivalu Pražský podzim.

S čím jste se na soutěži představil?

Přednesl jsem árii Evžena Oněgina ze stejnojmenné Čajkovského opery. Tato hudba je nesmírně emocionální, což odpovídá mému naturelu. Setkal jsem se sice se stanoviskem, že role Oněgina se pro mne nehodí, protože je pro ni vhodnější usudlejší, hutnější, víc „chlapácký“ baryton; já ale vycházel z toho, že podle představ autora je Oněgin jednadvacetiletý mladý muž, tedy člověk v mém věku. Možná proto se mi jej podařilo interpretovat tak, že jsem byl oceněn.

moh

Komorní opera – Purcell: Dido a Aeneas
(Jana Ehrenbergerová a Richard Samek)

Životní jubilea pedagogů a zaměstnanců JAMU

(1. 1. – 30. 6. 2000)

Vladimíra Blašková, 1. 1. 1940 ■ Doc. Otto Kopecký, 3. 1. 1935
Prof. Mgr. Bohumil Smejkal, 14. 1. 1935 ■ Hana Hradská, 22. 1.
1940 ■ Alena Zumrová, 28. 1. 1945 ■ Alexandra Lukášová, 2. 3.
1950 ■ Jindřiška Doubravová, 15. 3. 1950 ■ Doc. Ludvík Kundera,
Dr.h.c., 22. 3. 1920 ■ Marie Vítková, 29. 3. 1940 ■ Doc. Mgr. Jan
Kolegar, 4. 4. 1945 ■ Svatopluk Novák, 10. 4. 1930 ■ Doc. Petr
Oslzlý, 26. 4. 1945 ■ Alexandra Noubelová, 12. 5. 1945 ■ Doc.
František Emmert, 19. 5. 1940 ■ Prof. Jarmila Hladíková, 25. 5. 1940

Úspěch studenta Davida Postráneckého

David Postránecký, posluchač 4. ročníku varhanního oboru, byl pozván k účasti na Mezinárodní soutěži ve varhanní improvizaci do Haarlemu v Holandsku. Jedná se o nejprestižnější soutěž tohoto oboru na světě. Zájemci o tuto soutěž dostali tři velmi náročná témata, kterých měli použít při improvizaci v dané formě. Ze zaslaných nahrávek na kazetách byli vybráni účastníci vlastní soutěže, kterých je celkem sedm. Kromě Davida Postráneckého jsou to varhaníci z Německa, Holandska, USA a Švýcarska. Už samo pozvání k účasti na soutěži je vynikajícím úspěchem. Dodejme ještě, že David natáčel kazetu na varhanách v Besedním domě za pomoci pana Dostála v době, kdy sám měl chřipku. Soutěž se koná na překrásných barokních varhanách začátkem července t.r. Držíme palce!

Alena Veselá

Dva hlasy z Komorní opery

5. prosince 1999 se konala první premiéra Komorní opery HF JAMU v této sezóně, na níž zazněla dvě barokní díla: *La serva padrona* (Služka paní) G. B. Pergolesiho a *Dido a Aeneas* H. Purcella. Požádali jsme po premiéře o vyjádření vztahu k inscenovanému dílu oba režiséry, posluchače 2. a 4. ročníku operní režie na HF JAMU:

Pergolesiho *La serva padrona* pro mne byla úplně prvním režijním úkolem a zpočátku se jevila jako těžký oříšek. Měl jsem z práce nejprve obavy: hledám totiž v díle vždy nějakou filozofickou myšlenku, morální poselství, a tak se mi tato komická hříčka nezdála dost „nosná“. Postupem času jsem ale zjistil, že operu nemusím vždy vnímat jen hlavou – ale jen tak srdcem a pak mne chytne lidskostí, životním příběhem. A takto vznikla i má režijní koncepce: jen tak jsem dílo poslouchal, mé pojetí vyplývá právě z hudby. Proto jsem volil barokní prostředí, i když samozřejmě jde o baroko stylizované: výtvarné vyjádření je třibarevné (černá, červená, bílá), protože podle mého soudu právě těmito základními barvami lze na jevišti vyjádřit veškeré lidské emoce. Protože jsem operu dříve znal jen povšechně, nebyl jsem zatížen dosavadními uzancemi – nechal jsem se unášet právě jen hudbou a z ní mi vyplynulo, že rozdílnost hlavních představitelů není věková (starý morous a vypočítavá služka), ale jen sociální. Byla to překrásná práce – stýská se mi po ní.

Rok Rappl

Seznámení s Purcellovou barokní operou *Dido a Aeneas* bylo pro mne vskutku vzrušujícím objevem. Okouzila mě svou citovostí a ta se stala i vůdčí ideou mé koncepce. Ideu citovosti jsem se snažila vyjádřit scénicky pomocí projekcí (K. Zmrzlý), funkčností a zároveň dekorativností kostýmů (K. Kenderlová), světelným designem, pohybovou stylizací, pojetím a aranžováním sboru a především vyzdvížením a povýšením vztahu *Dido a Belindy*.

Přidělení režie opery *Dido a Aeneas* bylo mou první větší šancí projevit se a podle toho jsem k ní také přistupovala. Zodpovědně a přitom s láskou. Nepřísluší mi hodnotit výsledek, tj. samotné představení, od toho je tu kritický divák, ale chtěla bych ocenit vnímavost a pochopení všech zúčastněných a poděkovat za jejich úsilí a pracovní nasazení.

Bohuslava Kráčmarová

4. – 8. dubna Setkání 2000

Desátý ročník mezinárodního festivalu divadelních škol SETKÁNÍ – ENCOUNTER 2000, který získal celoevropské renomé a zaujímá pevné místo v kalendáři mezinárodních divadelních festivalů.

14. – 16. dubna Mezinárodní interpretační soutěž soudobé hudby

Soutěž se koná v rámci CHAIN (Conservatoires, Hochschulen, Academies International Network – mezinárodní síť konzervatoří, vysokých škol a akademií v oboru hudba, tanec a dramatické umění, se sídlem v Enschede).

16. května Slavnostní muzikálové představení JAMU k oficiálnímu zahájení celoměstského univerzitního dne

26. – 28. května Soutěž o cenu Leoše Janáčka

Soutěž v oboru duo housle a klavír, violoncello a klavír.

29. května – 21. června Hudba ve střední Evropě

Letní škola pro americké studenty.

2. – 3. června Ubu řadí ve městě Brně

Pouliční divadlo studentů JAMU a Lodžské školy Leona Schillera. Akce se koná v rámci projektu Brno – město uprostřed Evropy ... festival zábavy pod Špilberkem.

prosinec (bude upřesněno) Mezinárodní sympozium divadelní antropologie

Třetí ročník mezinárodního sympozia.

Absolventské koncerty a koncerty Janáčkova akademického orchestru

Není-li uvedeno jinak, konají se koncerty v koncertním sále HF JAMU, začátky v 19.30 hod. **Změna koncertního plánu vyhrazena.**

BŘEZEN

- 15. 3. Absolventský koncert, Dita Čeledová – flétna
- 20. 3. Janáčkův akademický orchestr (*Besední dům*)
- 22. 3. Absolventský koncert, Pavla Caletková – klarinet
- 29. 3. Absolventský koncert, Jana Mrkvicová – flétna
- 31. 3. Absolventský koncert, Naděžda Kenderová – zpěv

DUBEN

- 3. 4. Absolventský koncert, Pavel Hampel, Dalibor Procházka – trombon
- 4. 4. Absolventský koncert, Milan Zatloukal – trombon
- 5. 4. Absolventský koncert, David Postránecký – varhany (*Besední dům*)
- 6. 4. Absolventský koncert, Iveta Fryaufová – varhany (*Besední dům*)
- 11. 4. Absolventský koncert, Michal Vajda – duchovní hudba (*kostel sv. Augustina*)
- 12. 4. Absolventský koncert, Jarmila Příhodová – klavír
- 13. 4. Absolventský koncert, Igor Michalík, Miloš Kovařík – lesní roh
- 13. 4. Absolventský koncert, Lukáš Kubenka – duchovní hudba (*kostel sv. Augustina*)
- 14. 4. Absolventský koncert, Josef Klíč – violoncello
- 17. 4. Absolventský koncert, Šárka Čurdová – flétna
- 25. 4. Janáčkův Akademický Orchester (*Besední dům*)
- 26. 4. Absolventský koncert, Jana Ehrenbergerová – zpěv
- 28. 4. Absolventský koncert, Petra Chadimová – housle

KVĚTEN

- 4. 5. Absolventský koncert, Eva Kuchovská – klavír
- 9. 5. Absolventský koncert, Andrea Faltusová – klavír
- 16. 5. Absolventský koncert, Irena Menšíková – klavír
- 17. 5. Absolventský koncert, Marek Olbrzymek – zpěv
- 18. 5. Absolventský koncert, Jarmila Češková – klavír
- 19. 5. Absolventský koncert – 1. část, Jan Jiraský – klavír
- 25. 5. Absolventský koncert – 2. část, Jan Jiraský – klavír
- 28. 5. Absolventský koncert, Jan Ocetek – dirigování sboru *kostel J. A. Komenského (Červený kostel)*
- 31. 5. Absolventský koncert, Eduard Tomašík – dirigování sboru (*Besední dům*)

ČERVEN

- 8. 6. Absolventský koncert, Štěpánka Drábová – violoncello
- 9. 6. Absolventský koncert, Vít Polášek – housle
- 10. 6. Bakalářský koncert, Jitka Plánská – dirigování sboru (*Besední dům*)

Jak se stát slavným

Povídá se, povídá už hodně dlouho, ve spojitosti se všelijakými soutěžemi a anketami, o nekalých manipulacích a kupčení. Kdo by tomu věřil. Vezměme například našeho Největšího Slavíka – vzor skromnosti. Když kdysi s ostychem hodnotil své umění, prohlásil doslova: „Zpívám nízko i vysoko, slabě i silně.“ I největší znalci musí uznat, že tím svůj interpretační um bezezbytku vystihl. Takový by přece nikdy nepotřeboval pro sebe kupovat hlasy anket. Takový si i bez nich zaslouží lásku lidu i šestimístný honorář za čtvrt-hodinové vystoupení. (Sponzoři správně rozlišují, kam nasměrovat tok financí. Nevidomí a vozíčkáři si to jistě tak nezaslouží: ukažte mi mezi nimi jednoho ze sta, který umí zpívat tak nízko a vysoko.)

Abych se vrátil k tématu manipulací. Slušný člověk, když to nemá prokázáno, takovým podlým fámám nemůže věřit. Ale život tropí hlouposti, které jsou k smíchu i pláči zároveň. Jednoho dopoledne jsme v poštovní schránce našli mj. i zvláštní korespondenční lístek. Bylo to pár dní poté, co k potěšení národa zase zvýšili poštovné. Adresa do Prahy, zpáteční moje. Docela přesně, psáno propiskou. Obávám se, že se moje písmo může většině lidí jevit jako nečitelné – luštit bezpečně ho umí paní sekretářka Alena Horáková, a ta by jistě potvrdila, že ten rukopis na lístku byl cizí. Takto zmatený korespondák přišel zpět na adresu údajného odesílatele proto, že skutečný odesílatel nezaznamenal změnu tarifů a – jak pravidlo razítko – z důvodu nedoplatku byl vrácen.

Zkrátka, tak jsem se dozvěděl, že někdo cizí zaslal moje hlasy do ankety TÝ–TÝ, a že jsem tak měl přispět k větší slávě několika pražských umělců. Así netřeba dodávat, že se mi nad některými jmény ježily vlasy a souhlasně mi tam znělo jen jméno Marka Ebena. Těch chybějících 40 či 50 haléřů na poštovním mi vzalo kus mé víry ve spravedlnost a navíc náladu na několik dní.

Milí mladí umělci, tím jsem poskytl nezištně radu těm z vás, kteří toužíte zvítězit v TÝ–TÝ, nebo získat Zlatého slavíka či Oskara. Ale o jedno vás prosím. Ať už budete uvádět na hlasovacích lístcích zpáteční adresy svých skutečných známých, či je prostě budete opisovat z telefonního seznamu, odesílejte je do Prahy či Hollywoodu řádně ofrankované. Děkuji.

Bohumil Smejkal

Ze zasedání Akademického senátu JAMU

Akademický senát JAMU se sešel 4. listopadu 1999, aby jeho členové vyjádřili své připomínky k návrhu Dlouhodobého záměru vzdělávací a umělecké, vědecké, výzkumné, vývojové a další tvůrčí činnosti JAMU. Po delší diskusi byl tento návrh 9 hlasy schválen (1 člen senátu se zdržel hlasování).

Další zasedání AS JAMU se uskutečnilo 6. ledna 2000. Vzhledem k tomu, že prof. PhDr. Bořivoj Srba, DrSc., písemně rezignoval na své členství v AS JAMU, byl kooptován nový člen senátu doc. Mgr. Miloslav Kročil.

Rektor JAMU prof. Alois Hajda přednesl a zdůvodnil následující návrh na jmenování a kompetence prorektorů pro funkční období 2000-2003: prof. PhDr. Leoš Faltus – prorektor pro zahraniční styky, vědu a výzkum, statutární prorektor, a doc. PhDr. Miroslav Plešák – prorektor pro studijní, pedagogickou a uměleckou činnost. Členové AS JAMU vyjádřili k tomuto návrhu kladné stanovisko.

bá

Ze senátu Hudební fakulty JAMU

Hlavním úkolem senátu v podzimních měsících byla příprava voleb do nového senátu. Ty se uskutečnily 1. prosince 1999. Zúčastnilo se jich 40 pedagogů a 100 studentů, celkově 41, 9% členů akademické obce fakulty.

Hlasovací lístek č. 1 (pedagogové) obsahoval 21 jmen kandidátů, lístek č. 2 (studenti) 12 jmen kandidátů. Do senátu byli nejvyšším počtem hlasů zvoleni prof. PhDr. Jindřiška Bártová (91 hlasů), doc. Jiří Skovajsa (60 hlasů), doc. Jindřich Petráš (49 hlasů), odb. as. František Novotný a odb. as. Martin Opršál – oba stejným počtem 45 hlasů. O šestého zástupce pedagogů v AS musel rozhodnout los mezi prof. Bohumilem Smejkalem a odb. as. Janem Králem. Los určil prof. Smejka.

Ze studentů získali největší počet hlasů Martin Klimánek (59 hlasů) – posluchač 3. ročníku ve hře na flétnu, David Švec (50 hlasů) – rovněž posluchač 3. ročníku, obor dirigování orchestru, a František Brikcius (37 hlasů) – 2. ročník, obor hra na violoncello.

První zasedání nového senátu se uskutečnilo 9. prosince. Jediným bodem programu tohoto zasedání byla volba předsedy a místopředsedy. Zvoleni byli prof. PhDr. Jindřiška Bártová (předsedkyně) a doc. Jindřich Petráš (místopředseda).

bá

Změny v akademických senátech a uměleckých radách JAMU

Akademický senát JAMU

Členství ukončili:

Prof. PhDr. Leoš Faltus
Prof. PhDr. Bořivoj Srba, DrSc.
Mgr. Aleš Záboj
Jaroslava Rozbrojová

Noví členové:

Doc. Mgr. Miloslav Kročil
Josef Klíč

Akademický senát Divadelní fakulty

Členství ukončili:

Doc. PhDr. Miroslav Plešák
Mgr. Aleš Záboj

Noví členové:

Doc. Pavel Švanda

Akademický senát Hudební fakulty

Členství ukončili:

OA Jan Král
OA Jana Goliášová

Prof. Jaroslav Smýkal
Prof. Adolf Sýkora
Josef Klíč
Petra Pospíšilová
Jaroslava Rozbrojová

Noví členové:

Doc. Jiří Skovajsa
Doc. Jindřich Petráš
Prof. Bohumil Smejkal
OA Mgr. Martin Opršál
Martin Klimánek
František Brikcius
David Švec

Umělecká rada JAMU

† Prof. Peter Scherhauser

Členství ukončil:

Prof. Bohumil Smejkal

Noví členové:

Doc. MgA. Kamila Klugarová
Prof. PhDr. Milan Suchomel, Csc.
Mojmír Weimann

Naše paní Lola

To se ještě ve stařícké Martě topilo ve vysokých železných kamnech, její divadelní pach voněl kouřem páleného uhlí, tříhvězdičkovou plísní potících se zdí, malachitem mladých těl a stoprocentně nejlepšími líčidly, která jen pro nás obstarával prof. Rudolf Höger, bratr velikána českého herectví Karla. Po studiu čile kšontal nejkulatější správce světa, dobrý děda Ošťádal a s láskou sobě vlastní lepil díry ve zdivu betonem: „Vidíte je, bestie potkany, už se sem nedostanou.“ Byli jsme mladí, rozdychtění, geniální, tančili twist a studovali hlavní obor činoherního herectví u paní profesorky Loly Skrbkové.

Naše paní Lola měla úžasně fotogenicnou tvář, kterou režiséri v českých filmech využívali poměrně často pro role podivných žen, ženských a bab (např. služka Petronela ve Vlčí jámě, žebračka v Kladivu na čarodějnice). Svá nejslavnější léta prožila v družinách divadelní avantgardy; byla u zrodu Osvozeného divadla i Burianova Děčka. E.F.Buriana prý ekonomicky držela (pro Děčko dokonce zakoupila divadelní koncesi), byla jeho asistentkou a snad i levou a pravou rukou dohromady, ale spíše tou levou. Zapisovala Burianovy nápady scénické a hudební do paměti a později do scénářů či not.

V době, kdy nás učila, byla již velmi nemocná; vyhublá, křehounká, průsvitná a téměř slepá. Náš ročník, věřící v sílu avantgardy, si ponejvíce osvojil její smysl pro humor a vytrvalost konání. Stali jsme se horlivými stoupenci uměleckého směru, o kterém nám barvitě vyprávěla a jehož nesmyslnost nás fascinovala. Bájně dada nás ovládlo zcela. Bylo nám vzduchem, který jsme dýchali, ale i každodenním chlebem.

Dovolte malý příběh s přesahem do dnešních dnů. V závěru představení Klicperovy komedie „Každý něco pro vlast“ zhaslo v celé Martě světlo. Výpadek proudu ochromil chod inscenace. Okamžitě jsem přišel s báječným řešením, které bylo po domluvě s paní Lolou realizováno. Herci dostali do rukou hořící svíce, plápolající plamínky byly vnuceny i dvěma minimaxy vyzbrojeným hasičům a pod forbinou, na schodech, jaksi mimo můj plán, ulehla paní profesorka Lola Skrbková, aby malilinkatými bateričkami svítila na naše herecké akce. Oči jí za brejličkami zářily jako dítěti. Byla šťastná. Zjihli jsme a představení dohráli tak říkajíc po špičkách, ve svátečním hávu.

Ty rozžárené brejličky vidím stále, nejvíce, když je mládí kolem mne někdy neomalené a beze smyslu pro okouzující nesmysl.

Jaroslav Tuček

Za Václavem Noskem

„Žádný skladatel si nemůže být jistý, jak se svou novou skladbou, natož operou, pochozí. A tu je požehnáním ten, kdo na skladatele vsadí. Nebýt Václava Noska, kdoví, kolik oper by zůstalo zasutých v archivu. Byl to náš operní anděl strážný.“ Tato slova napsal skladatel Ilja Hurník jako reakci na úmrtí dirigenta a dramaturga Václava Noska. Trefně vyjádřil (nejen svůj) vztah k tomuto umělci, jenž zemřel na sklonku měsíce ledna v nedožitých 79 letech.

O Václavu Noskovi by se toho dalo psát mnoho. Především o jeho tři desítky let trvajícím působení v brněnské opeře, kde se s neutuchajícím zápallem zasazoval o uvádění děl Leoše Janáčka, Bohuslava Martinů a dalších osobností 20. století. Díky jemu v Brně v roce 1958 zazněla světová premiéra Janáčkovy opery *Osud* (k její jevištní realizaci se odborná veřejnost dlouhá léta stavěla více než rezervovaně a teprve po Noskově dramaturgické úpravě byla potvrzena její životnost), stejně významné bylo o šestnáct let později uvedení *Z mrtvého domu* – poprvé s autentickým autorovým závěrem. Neméně cenné bylo jeho prosazování děl Bohuslava Martinů, Nosek se zasadil mj. o provedení čtyř světových martinůvských premiér (oper *Trojí přání*, 1971, *Slzy nože*, 1969 a *Žaloba proti neznámému*, 1980 a baletu *Šach králi*, 1980). Výčet všech jeho dramaturgických zásluh je velmi dlouhý a zahrnuje jak díla autorů 20. století, tak pozapomenutou tvorbu starých mistrů, mnohdy v českých nebo dokonce světových premiérách.

Když byl Václav Nosek před pěti lety vyzván, aby jako dramaturg a umělecký vedoucí spoluutvářel podobu Komorní opery Hudební fakulty JAMU, ujal se nového úkolu s nesmírným entuziasmem a elánem. Za dobu jeho činnosti na JAMU zazněla na studentské scéně řada neobvyklých děl, včetně několika kratičkých (většinou desetiminutových) původních premiér současných autorů, jejichž vznik Václav Nosek inicioval a vtipně a výstižně je pojmenoval jako „operní jednohubky“. V Brně v této době zazněly původní premiéry oper *Ženichové* (1996), *Varta a Tys mě tak rozčilil* (obojí 1997) J. F. Fischera, *Stažená hrdla a Oldřich a Boženka* (obojí 1997) I. Hurníka, *Klíč J. Berkovce* (1997) a *Agadir* Milana Kaňáka (1998). Byly zde provedeny i opery barokní, které buď v naší zemi ještě nikdy nezazněly, anebo je jejich provozování jen velmi řídké: mezi ně patří *Livietta e Tracollo* G. B. Pergolesiho (1997), *Gayova a Pepushova Žebrácká opera* (1998), neznámý *Don Giovanni* G. Gazzanigy (1998), či *Dido a Aeneas* H. Purcella (1999). Z hudebního odkazu 20. století stojí za zmínku – vedle některých zajímavých a zřídka uváděných martinůvských děl (*Slzy nože*, *Kuchyňská revue*, *Alexandr bis*) – především Brittenova opera *Albert Herring* (1999) a v současnosti právě inscenovaná *Chytračka* C. Orffea, uváděná v původní verzi pro klavír a bicí nástroje (premiéra 19. března 2000).

Václav Nosek byl umělcem tělem i duší. Byl nesmírně vzdělaný a to nejen v oblasti hudební: miloval literaturu (byl sám i v této oblasti aktivní, mj. pořídil řadu velmi hodnotných, poeticky vedených operních překladů) a výtvarné umění. Jeho hlavním zájmem však zůstávala především opera. Sloužil vždy dílu, proto byl ochoten věnovat mu i podstatnou část svého soukromí. O podobě chystané opery živě a dlouze diskutoval se všemi zainteresovanými, od skladatele, libretisty, režiséra, výtvarníka až po interprety. Ne každý sdílel stejné názory a on byl vždy přístupný novým postřehům a idejím, neuzavíral se jen pro svou generaci, ale respektoval i mládí přes leckteré jeho nedostatky. Kolem něj bylo vždy živo, se svými přáteli, mezi něž patří kumštýři nejen z hudební oblasti, ale též výtvarníci, literáti, teoretikové a mnozí další, se stýkal pravidelně v některé z oblíbených hospůdek. Byl typem vysoce aktivního člověka: i když mu zdraví nesloužilo již delší dobu, neuměl se šetřit. Práce mu dodávala energii, potřeboval být neustále činný. V posledních měsících svého života se nadchl pro ideu uvést v život nedokončenou operu Bohuslava Martinů *Den dobročinnosti*, nalezenou v curyšských archivních slohách. Zvažovalo se její nastudování v Komorní opeře HF JAMU. Bohužel, dokončeno je v klavírním výtahu jen 1. dějství... *Den dobročinnosti* tak zůstane neprovedeným dramaturgickým epilogem Václava Noska.

Monika Holá

Autoři Občasníku 1/2000:

Prof. Alois Hajda,
rektor JAMU

Prof. PhDr. Jindra Bártová,
předsedkyně Akademického senátu JAMU

Jan Jiraský,
posлуhač HF, hra na klavír

Doc. Ludvík Kundera, Dr.h.c.,
Divadelní fakulta

Alexander Pallesitz, posluchač DIFA,
divadelní manažerství, 5. roč.

Doc. Petr Oslzlý, proděkan DIFA,
ředitel festivalu Setkání/Encounter

Pavel Plešák, posluchač DIFA,
divadelní manažerství, III. roč.,
koordinátor festivalu Setkání/Encounter

JUDr. Lenka Valová, tajemnice DIFA,
členka předsednictva Rady vysokých škol

Martina Lukešová, posluchačka DIFA,
scénografie, II. roč.

MgA. Blanka Kolegarová,
zahraniční oddělení DIFA

Doc. Anna Barová,
Hudební fakulta

Ing. Soňa Dohnalová,
zahraniční oddělení rektorátu JAMU

Ivica Tichá, posluchačka DIFA,
výchovná dramatika neslyšících, III. roč.

Prof. Alena Veselá,
Hudební fakulta

Rok Rappl, posluchač HF,
operní režie, II. roč.

Bohuslava Kráčmarová, posluchačka HF,
operní režie, IV. roč.

Prof. Bohumil Smejkal,
Hudební fakulta

Mgr. Jaroslav Tuček,
vedoucí Studia Marta

Mgr. Monika Holá, HF,
doktorské studium

MINIANKETA:

Pavel Blatný, hudební skladatel / Doc.PhDr. Václav Cejpek, dramaturg / Doc. Miloš Hynšt, režisér / Prof. Josef Karlík, herec / Doc. Ludvík Kundera, Dr.h.c., spisovatel / Prof. PhDr. Milan Lukeš, DrSc., teatrolog a překladatel / Doc. PhDr. Miroslav Plešák, dramaturg / Václav Postránecký, herec / Prof. PhDr. Antonín Přidal, spisovatel a překladatel / PhDr. Miloš Štědroň, CSc., hudební skladatel a muzikolog / Mojmir Weimann, ředitel Národního divadla v Brně a předseda Správní rady JAMU / PhDr. Vít Závodský, divadelní kritik

Autoři fotografií a kreseb:

Jan Čamek (str. 4), Petr Baran (str. 2,3), Pavel Nesvadba (str. 1), Alexander Pallesitz (str. 6), Martina Lukešová (str. 9), Lucie Dlouhá (str. 12), archiv (str. 15, 16).

OBČASNÍK JAMU 1/2000

Redakčně připravili

Miroslav Plešák a Jindra Bártová

Tajemnice redakce:

ing. Magda Jílková, rektorát JAMU

E-mail: jilkova @ jamu.cz

Sazba: Donato, Březinova 37, Brno

Tisk: Ediční středisko JAMU

Masaryk navštěvoval od roku 1865 do roku 1869 německé gymnázium, které bylo v budově dnešní Hudební fakulty JAMU na Komenského náměstí.

V říjnu 1865 sem začal chodit do sekundy (v 1. pololetí školního roku 1865/66 bylo ve třídě 71 žáků, v 2. pololetí 64 žáků). V sekundě měl týdně 2 hodiny náboženství, 8 hodin latiny, 3 hodiny němčiny, 3 hodiny češtiny, 3 hodiny dějepisu, 3 hodiny matematiky a 2 hodiny přírodopisu. Patřil k výborným žákům třídy. Od tercie od r. 1866 začal dávat výnosné kondice z matematiky svému o 4 roky mladšímu spolužákovi Františkovi, synovi brněnského policejního ředitele Le Monniera. Z profesorů na něho měl největší vliv profesor náboženství, kněz Matěj Procházka. Jinak se ovšem s některými členy profesorského sboru dostával Masaryk do konfliktů. Ve školním roce 1868/69 bylo Masarykovi, který byl tehdy v kvintě, dáno consilium abeundi, tedy upozornění, že bude vyloučen ze školy, neodejde-li sám dobrovolně. Důvod, proč k tomu došlo, je uváděn různě. Ve svém curriculum vitae z roku 1875 neudává Masaryk žádný důvod, v dopise Leandru Čechovi z roku 1877 sděluje, že to bylo pro jeho vlastenecké smýšlení, v roce 1910 řekl Herbenovi, že to bylo z důvodů náboženských, pro-

tože odmítl chodit ke zpovědi, a v Hovorech z roku 1926 uvádí K. Čapkovi, že to bylo kvůli lásce k Antonii Solnické, švagrové jeho tehdejší bytné. Konflikt Masaryka s ředitelem gymnázia Krichenbauerem popisuje například Stanislav Polák (T. G. Masaryk, Praha 2000) takto:

„Podívejte se, Masaryku, vy mi působíte samé nepříjemnosti. Svěvolně se chováte při latině a rozvracíte kážeň ve třídě. Odmítáte splnit církevní povinnost. A kromě toho, jak jsem se dověděl, máte – jakýsi neslušný poměr.“

„To není pravda!“ vykřikl student. „Měl jsem vztah čistý!“

Ředitel nemínil diskutovat:

„Církevní povinnosti plnit budete. I já je plním. Mějte rozum. Proč byste nemohl jít ke zpovědi? Vždyť je to jen formalita. Musíte se jí podrobit, dokud jste žákem. Až budete samostatný, dělejte si, co chcete. Snad si nemyslíte, že já těm kněžourských nesmyslům věřím? Ale jsem úředník – plním předpisy.“

„Kdo jedná proti svému přesvědčení, je darebák!“

Ředitel zesinal a vyskočil. Začal hrubě nadávat a už se chystal žáka udeřit. Ten uskočil ke kamnům, vytáhl z uhláku kleště na uhlí a postavil se na obranu: „Opovažte se!“

T.G.M. po doktorátě v r. 1876

Rozlíčený ředitel přivolal školníka, aby studenta vyvedl, ale Masaryk se postavil výhrůžně proti oběma, pak hodil kleště zpět do uhláku a vyšel z ředitelny sám.

V této situaci našel Masaryk ochránce v policejním řediteli Le Monnierovi. Ten zabránil vyloučení a protože byl v roce 1869 povýšen do šlechtického stavu a přeložen jako policejní ředitel do Vídně, nabídl Masarykovi, aby odešel na začátku školního roku 1869/70 spolu s ním a jeho rodinou a pokračoval ve studiu na Akademickém gymnáziu ve Vídni. -jz-

zapsáno na poslední chvíli ■ zapsáno na poslední chvíli ■ zapsáno na poslední chvíli

Česká konference rektorů zvolila na svém 47. zasedání v Brně nové předsednictvo: předseda – prof. Ing. Ivan Wilhelm, CSc. (UK Praha), kancléř – prof. RNDr. Václav Suchý, DrSc. (VFU Brno), členové – doc. PhDr. Jiří T. Kotalík, CSc. (AVU Praha), doc. Ing. Josef Koubek, CSc. VŠCHT Praha), prof. Ing. Václav Roubíček, CSc. (VŠB–TU Ostrava), prof. Ing. Zdeněk Vostracký, DrSc. (ZU Plzeň) ■ 7. března, u příležitosti 150. výročí narození TGM, byla na Komenského náměstí odhalena socha prvního prezidenta (V. Makovský) a v aule Hudební fakulty se uskutečnila mezinárodní vědecká konference pořádaná Masarykovou univerzitou ve spolupráci s JAMU, Nadací Jana Husa a Masarykovou společností; účastníky pozdravila za JAMU děkanka HF doc. Klugarová ■ Na rektorátě JAMU zahájilo činnost Oddělení výpočetních a informačních služeb (OVIS) – ing. Jan Bůřil (vedoucí), ing. Soňa Dohnalová (zástupce), Mgr. Helena Zemanová, Petr Vetrák ■ V IVU centru Astorka se začalo formovat Ediční středisko, vedené PhDr. Jaroslavou Suchomelovou ■ K přijímacím pohovorům se na JAMU přihlásilo 784 zájemců o studium na Divadelní fakultě a 294 na Hudební fakultě ■ Rektor Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně zaslal děkance HF dopis oceňující vystoupení posluchačů na inauguračním shromáždění VFU ■ Premiéra v Komorní opeře – Carl Orff: Chytračka (17. 3. – prem., 19., 21. a 23. 3.) ■ Premiéra v Martě – Jacinto Benavente: Vzbuzené zájmy (16. 4.) ■ Muzikálový koncert v Astorce Bylo nás deset (29. 4. – prem., 30. 4., 1. 5.) ■ Ve zcela zaplněné posluchárně Divadelní fakulty besedoval se studenty o herectví Marián Labuda ■ JAMU předložilo společně s pražskou AMU a dalšími vysokými uměleckými školami projekt ke zřízení výzkumného centra ■ Studio D prof. Bořivoje Srby pořádá 22. a 23. března 7. salon původní tvorby ■ U příležitosti mezinárodní interpretační soutěže CHAIN se v Brně sejdou rektori a představitelé evropských vysokých uměleckých škol